

УДК 368.2
UDC 368.2

KRYTERIA KSZTAŁTOWANIA SIĘ SKŁADEK W UBEZPIECZENIACH KOMUNIKACYJNYCH W POLSCE

ZIELIŃSKA Edyta Dr inż., Politechnika Rzeszowska, Rzeszów, Polska

КРИТЕРІЇ ФОРМУВАННЯ ПРЕМІЙ В АВТОСТРАХУВАННІ ПОЛЬЩІ

ЗЕЛІНЬСКА Едита, Доктор інженер, Жешовська Політехніка, Жешув, Польща

CRITERIA FOR THE FORMATION OF PREMIUMS CAR INSURANCE IN POLAND

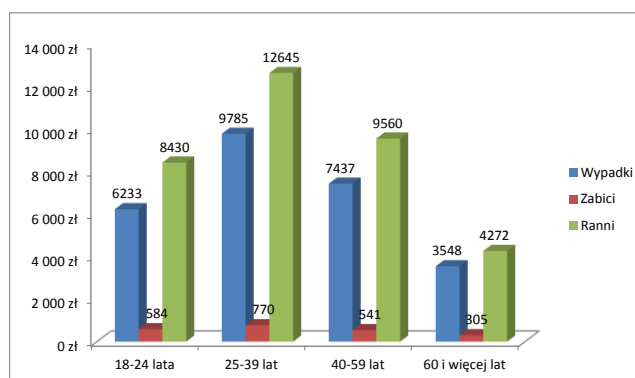
ZELINSKA Edyta, PhD., Rzeszow University of Technology, Rzeszow, Poland

Wstęp. Wzrastająca sukcesywnie ilość pojazdów, niska przepustowość polskich dróg oraz niewłaściwe zachowania samych kierowców, są głównymi przyczynami wielu wypadków. Wypadki generują szkody osobowe oraz rzeczowe. Szkody osobowe obejmują wszelkie obrażenia poszkodowanych w wypadku, natomiast w skład szkód rzeczowych wchodzi uszkodzenia mienia, głównie samochodów, które uczestniczyły w kolizji. Naprawa wszystkich szkód polega na wypłaceniu stosownego odszkodowania rekompensującego poniesione straty. Rekompensata szkód osobowych polega na zwróceniu poszkodowanemu kosztów jego leczenia, rehabilitacji, zakupu potrzebnych mu lekarstw. Odszkodowanie może obejmować także wypłatę renty poszkodowanemu lub jego bliskim w przypadku śmierci poszkodowanego. Rekompensata szkód rzeczowych polega na naprawie uszkodzonego pojazdu, czyli na przywróceniu jego stanu sprzed wypadku. Odszkodowanie z tytułu szkód rzeczowych może obejmować także rekompensatę za uszkodzenie ładunku, który znajdował się w samochodzie.

Wszystkie szkody wynikające z wypadków komunikacyjnych są bardzo kosztowne, dlatego ważne jest posiadanie stosownego ubezpieczenia. W Polsce funkcjonuje wiele towarzystw, które w swojej ofercie posiadają zarówno ubezpieczenia komunikacyjne obowiązkowe (OC) jak i dobrowolne (AC, NNW, Assistance) [1,2]. Przed wyborem towarzystwa ubezpieczeniowego warto zapoznać się z ofertą kilku firm, ponieważ wysokości składek mogą się od siebie znacznie różnić wysokością. Na wysokość składek mają wpływ różne czynniki, np. wiek kierowcy, miejsce zamieszkania, rodzaj samochodu i inne.

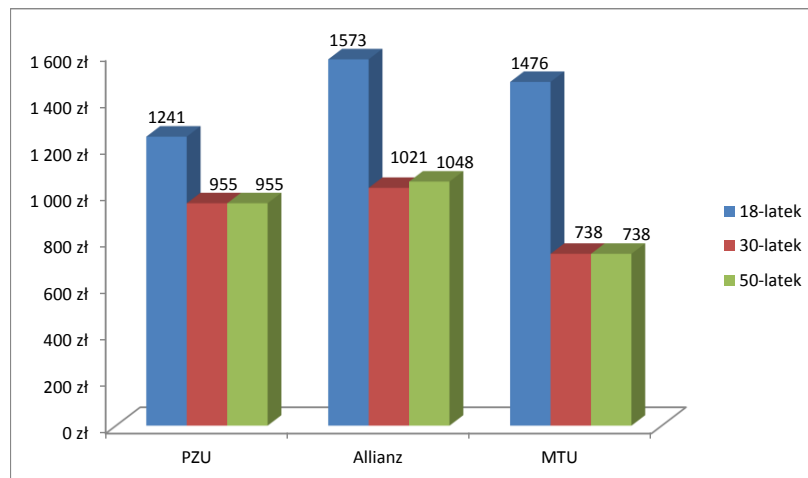
Kryterium wieku i doświadczenia kierowcy. Ważnym kryterium przy ustalaniu wysokości składki ubezpieczeniowej jest wiek kierowcy oraz jego doświadczenie. Towarzystwa ubezpieczeniowe biorą pod uwagę statystyki pokazujące, że młodzi kierowcy powodują największą liczbę wypadków (rys.1). Każde towarzystwo ubezpieczeniowe podchodzi indywidualnie do wieku kierowcy, ponieważ nie ma ogólnie ustalonej granicy wiekowej. W niektórych towarzystwach, za młodego kierowcę uważa się osobę nawet w wieku do 29 lat, czego przykładem jest Ergo Hestia.

W większości zakładów ubezpieczeniowych składkę ubezpieczenia podnosi się osobom w wieku do 25 lat. Towarzystwa PZU, Warta i Liberty Ubezpieczenia przyjmują za młodego kierowcę osobę do 26 roku życia. Aviva oraz AXA Direct również przyjmują za młodego kierowcę osobę do 26 lat, ale uwzględniają one także doświadczenie. Najwyższą składkę zapłacą osoby posiadające prawo jazdy do 3 lat. Link4 natomiast uważa za młodego kierowcę osobę do 24 lat [3].

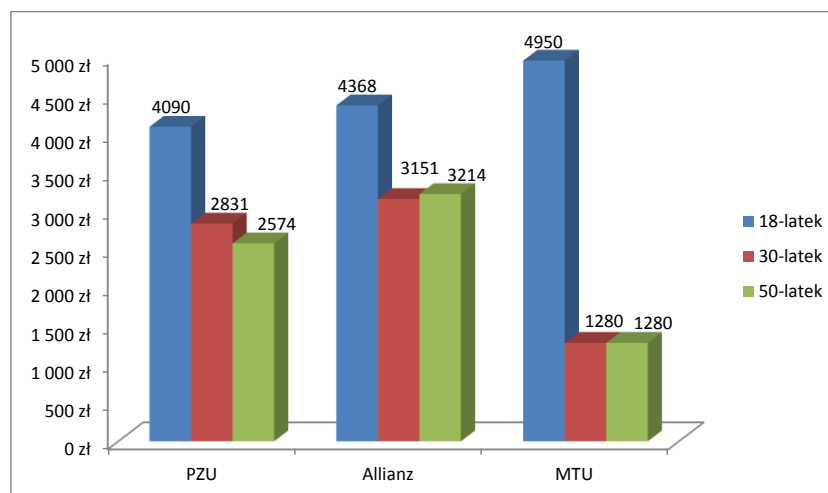
Rys. 1. Sprawy wypadków według grup wiekowych w 2013r. [3]

Na rys. 2 i 3 porównano wysokości składek ubezpieczenia OC i AC w PZU, Allianz oraz MTU dla kierowców w wieku 18, 30 oraz 50-lat, którzy mieszkają w Leżajsku. Żaden z nich nie posiadał wcześniej ubezpieczenia OC. Kierowcy są właścicielami samochodu marki Audi A4 z silnikiem o pojemności 1600 cm³ i mocy 100 KM.

Rys 2. Ceny ofert wybranych ubezpieczycieli w zakresie OC z uwzględnieniem wieku kierowcy [5]

Z rys. 2 wynika, że młody wiek kierowcy ma duży wpływ na wysokość ubezpieczenia OC. W każdej firmie za ubezpieczenie najwięcej zapłaci kierowca 18-letni. Najbardziej atrakcyjną dla niego ofertę ma PZU, natomiast najwięcej za OC 18-latek zapłaci w firmie Allianz. Kierowcy 30-letni i 50-letni zapłacą takie same składki w PZU – 955 zł i w MTU – 738 zł, natomiast w firmie Allianz kierowca 30-letni zapłaci mniej za OC niż 50-latek [3].

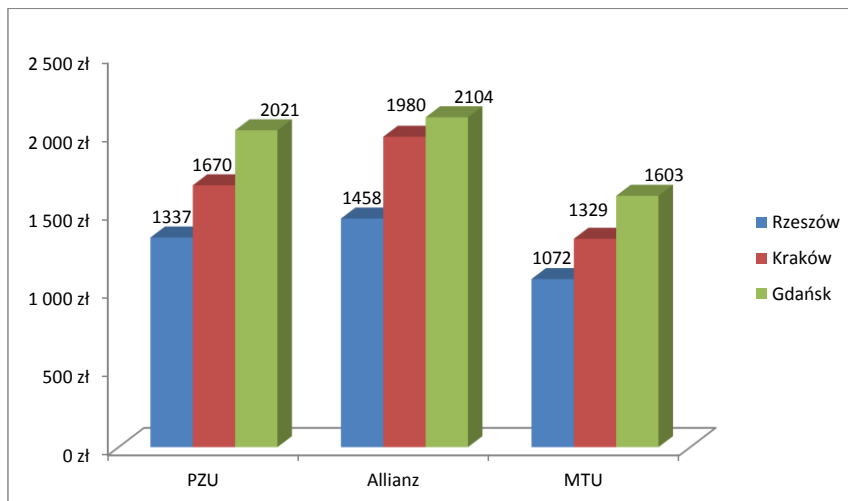
Rys. 3. Ceny ofert wybranych ubezpieczycieli w zakresie AC z uwzględnieniem wieku kierowcy [5]

Z rys. 3 wynika, podobnie jak w przypadku ubezpieczenia OC, że 18-letni kierowca zapłaci za AC najwyższą składkę w każdej firmie ubezpieczeniowej. Najmniej zapłaci w PZU, a najwięcej w firmie MTU. Dla 30 i 50-latka najbardziej atrakcyjną pod względem cenowym ofertę ma firma MTU, natomiast najmniej korzystną Allianz.

Kryterium strefy regionalnej. Duży wpływ na wysokość składki ubezpieczeniowej ma miejsce zarejestrowania pojazdu. Ważne jest to, czy dany region charakteryzuje się dużą ilością wypadków, czy często dochodzi tam do aktów wandalizmu i kradzieży aut [4]. Każde towarzystwo posiada specjalne działy zajmujące się oceną ryzyka na danym terenie i własne statystyki dotyczące ewentualnych zagrożeń, co oznacza, że ten sam region w jednej firmie może być bardziej ryzykowny niż u innego ubezpieczyciela, a to przekłada się na różnice w wysokościach składek. Zasadą jest, że w dużych aglomeracjach jest większe prawdopodobieństwo powstania szkody czy kradzieży pojazdu niż w niewielkich miejscowościach. Na wypadkowość ma wpływ liczba zdarzeń komunikacyjnych, a na ryzyko np. powodzi, lokalizacja w okolicy

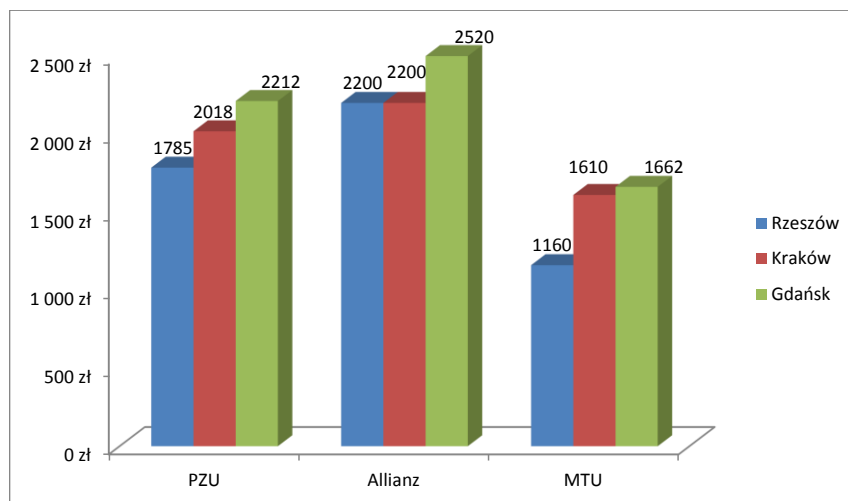
rzek, strumieni, natomiast na kradzieże rejony przygraniczne. Uzależnienie wysokości składki ubezpieczeniowej od miejsca zarejestrowania pojazdu nie jest do końca precyzyjne, ponieważ duża część aut z miasteczek i wsi użytkowana jest właśnie w większych aglomeracjach.

Na rys. 4 i 5 pokazano wpływ miejsca zarejestrowania samochodu na wysokość składki ubezpieczenia OC i AC. Pod uwagę wzięto 30-letniego mieszkańca Rzeszowa, Krakowa oraz Gdańska, który prawo jazdy posiada od 2002 roku. Stawka ubezpieczenia dotyczy pojazdu marki Peugeot 307 z 2008 roku o pojemności 2000 cm³ i mocy 140 KM. Cena pojazdu szacowana jest na 20 tys. zł [3].

Rys. 4. Ceny ofert wybranych ubezpieczycieli w zakresie OC z uwzględnieniem miejsca zarejestrowania pojazdu [5]

Za ubezpieczenie OC najmniej w każdej firmie zapłaci mieszkaniec Rzeszowa, czyli z miasta najmniejszego spośród poddanych ocenie. Najkorzystniejszą pod względem cenowym ofertę Rzeszowianin otrzyma w MTU, a najwyższą składkę zapłaci w firmie Allianz. Najwyższe składki ubezpieczeniowe w zakresie OC proponują wszystkie firmy dla mieszkańców Gdańska. Gdańszczanin zapłaci najwięcej za ubezpieczenie w Allianz, a najmniej w MTU.

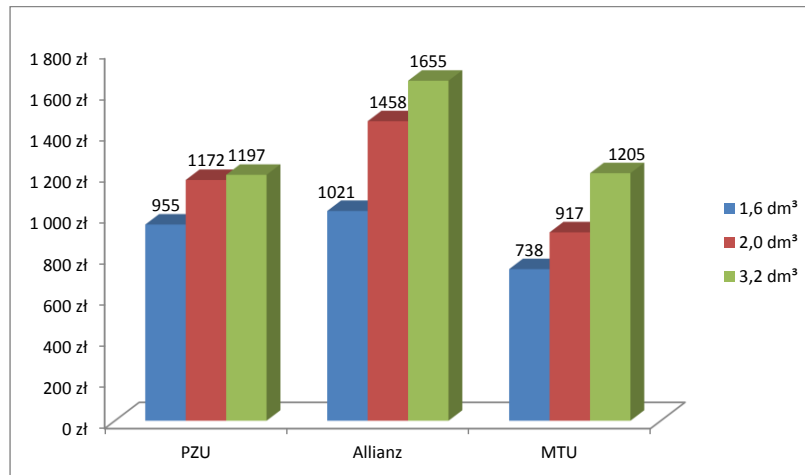
Rys. 5. Ceny ofert wybranych ubezpieczycieli w zakresie AC z uwzględnieniem miejsca zarejestrowania pojazdu [5]

W przypadku dobrowolnego ubezpieczenia AC najniższą składkę proponuje dla swoich klientów towarzystwo MTU, a najwyższą firma Allianz. W Allianz takie same składki są przewidziane dla mieszkańca Rzeszowa i Krakowa, natomiast większa dla gdańszczanina. W PZU i MTU najmniejsze ubezpieczenie zapłaci mieszkaniec Rzeszowa, natomiast najwyższą ofertę otrzyma gdańszczanin.

Kryterium pojemności silnika. Istotny wpływ na wysokość odszkodowania ma pojemność silnika. Im większa jest pojemność silnika, tym składka ubezpieczeniowa będzie wyższa. Im większa pojemność

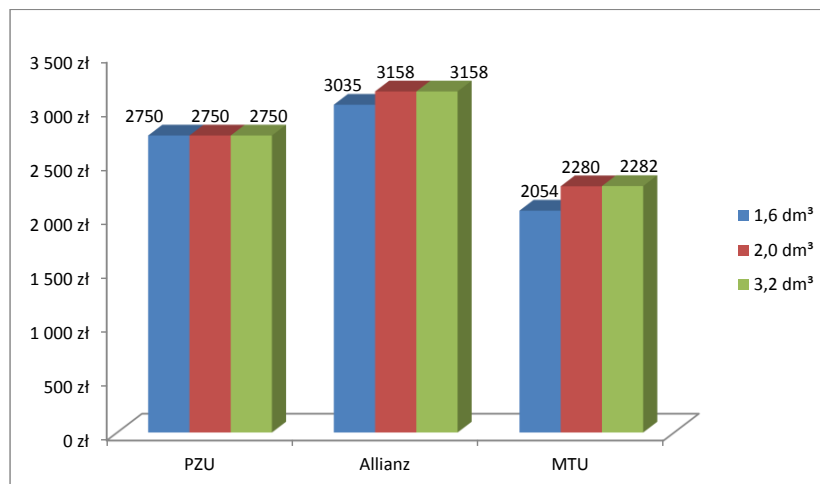
silnika, tym wyższa jest jego moc, a tym samym prędkość pojazdu. W przypadku kolizji z dużą prędkością szkody będą większe i bardziej dotkliwe.

Na rys. 6 i 7 przedstawiono wyniki oceny wpływu pojemności silnika na wysokość składki ubezpieczeniowej. Ubezpieczającym był 30-letni mieszkaniec Leżajska posiadający prawo jazdy od 2002 roku, który jest właścicielem pojazdów marki Audi A4 z 2005 roku (z różnymi wariantami silnikowymi). Jego wartość rynkowa to ok. 25 tys. zł [3].

Rys. 6. Ceny ofert wybranych ubezpieczycieli w zakresie OC z uwzględnieniem pojemności silnika [5]

W zakresie ubezpieczenia OC pojemność silnika ma wpływ na wysokość składki w każdym towarzystwie. Najwyższe składki zapłacą posiadacze pojazdów o pojemności silnika 3,2 dm³, a najmniejsze dotyczą auta o pojemności 1,6 dm³. najbardziej atrakcyjną ofertę dla wszystkich pojemności silników ma towarzystwo MTU, a najmniej korzystną Allianz.

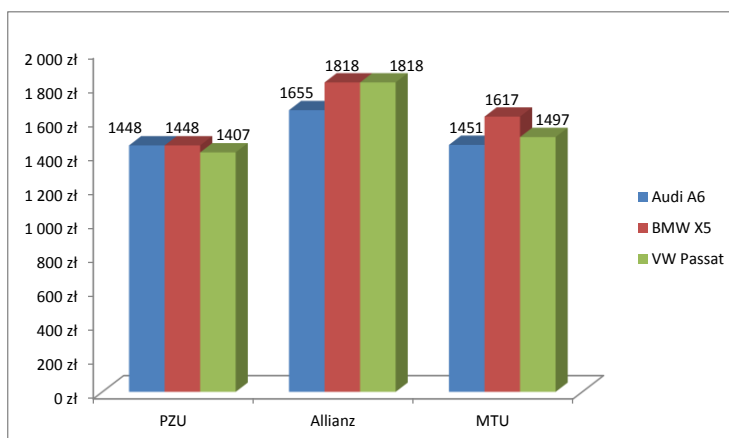

Rys. 7. Ceny ofert wybranych ubezpieczycieli w zakresie AC z uwzględnieniem pojemności silnika [5]

Pojemność silnika w firmie PZU nie ma żadnego znaczenia w kształtowaniu się składki ubezpieczenia AC, ale ma w przypadku towarzystwa Allianz oraz MTU. Najniższe składki zapłacą posiadacze pojazdów z pojemnością 1,6 dm³, a właściciele pojazdów o pojemności 2,0 dm³ i 3,2 dm³ zapłacą takie samo ubezpieczenie. W zakresie ubezpieczenia AC najlepszą ofertę pod względem cenowym dla wszystkich pojemności posiada firma MTU, natomiast najmniej korzystną towarzystwo Allianz.

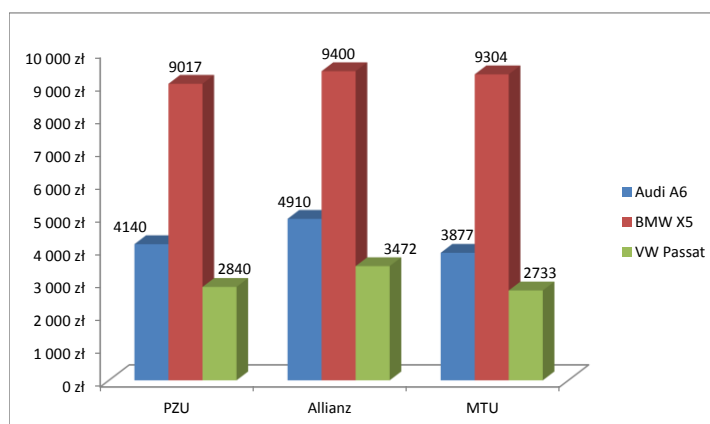
Kryterium wieku i marki pojazdu. W zależności od wieku i rodzaju pojazdu towarzystwa ubezpieczeniowe różnie wyliczają składki. Kupując nowe auto jego właściciel zapłaci najmniejszą składkę. Wynika to z mniejszego ryzyka wystąpienia w nowym samochodzie usterki technicznej, która może przyczynić się do powstania kolizji. W przypadku starszych samochodów, gdy to ryzyko jest znacznie większe, niektóre z firm stosują zwyżkę ubezpieczeniową. Na wysokość składki wpływ ma również marka pojazdu. Osoby ubezpieczające tzw. pojazdy rodzinne zapłacą mniejszą składkę niż osoby samochodów luksusowych czy sportowych (m.in. ze względu na ich znacznie większą pojemność i moc silnika, droższe elementy wyposażenia itp.).

Do oceny wpływu marki pojazdu na wysokość składki ubezpieczenia OC i AC zostały wybrane 3 auta: Audi A6 w cenie ok. 50 tys. zł, BMW X5 w cenie ok. 90 tys. zł oraz VW Passat w cenie ok. 35 tys. zł. Pojazdy posiadają zbliżoną pojemność silnika oraz moc maksymalną i zostały wyprodukowane w tym samym roku. Właścicielem pojazdów jest 30-letni mieszkaniec Rzeszowa, który posiada prawo jazdy od 2002 roku. Na rys. 8 i 9 przedstawiono wyniki dotyczące porównania wielkości cen [3].

Rys. 8. Ceny ofert wybranych ubezpieczycieli w zakresie OC z uwzględnieniem marki pojazdu [5]

Z analizy porównawczej ofert wybranych towarzystw ubezpieczeniowych w zakresie OC wynika, że najniższą składkę dla wszystkich samochodów zaproponuje PZU, a następnie firma MTU. W PZU taką samą składkę zapłaci właściciel Audi A6 oraz BMW X5, chociaż samochody znacznie różnią się od siebie wartością. Podobną sytuację można zauważyć w firmie Allianz, właściciele samochodów BMW X5 i VW Passata, różniących się od siebie znacznie ceną, zapłacą takie samo ubezpieczenie. Można stwierdzić, że marka a nie cena pojazdu, ma znaczenie w kształtowaniu się wysokości składki ubezpieczenia OC.

Rys. 9. Ceny ofert wybranych ubezpieczycieli w zakresie AC z uwzględnieniem marki pojazdu [5]

Z rys. 9 wynika, że we wszystkich porównywanych towarzystwach na wysokość składki ubezpieczenia AC zasadniczy wpływ ma cena pojazdu. Najmniej za ubezpieczenie najdroższego samochodu marki BMW X5 jego właściciel zapłaci w PZU, a najwięcej w firmie Allianz, która także w przypadku pozostałych pojazdów proponuje najwyższe stawki. W miarę korzystną ofertę pod względem cenowym dla wszystkich samochodów proponuje towarzystwo MTU.

Podsumowanie. Z przeprowadzonej w artykule analizy porównawczej ofert wybranych towarzystw, tj. PZU, Allianz oraz MTU wynika, że na wysokość składki ubezpieczeniowej wpływ ma wiele różnorodnych kryteriów. W niektórych towarzystwach, większy wpływ na wysokość ubezpieczenia ma wiek kierowców, ich doświadczenie, albo miejsce zarejestrowania pojazdu, a w innych towarzystwach wiek pojazdu, jego wartość lub pojemność silnika. Warto także zapoznać się kosztem zakupu pakietu ubezpieczeniowego OC i AC, bo w niektórych towarzystwach bardziej opłaca się wykupić jedynie ubezpieczenie OC, natomiast AC nie jest już w atrakcyjnej cenie dla właściciela pojazdu. Różnice w wysokości składek ubezpieczeniowych są znaczne, dlatego przed wyborem ubezpieczyciela należy zapoznać się z ofertą kilku towarzystw, aby podjąć właściwą decyzję.

LITERATURA:

- [16] Orlicki M., Pokrzywniak J., Raczyński A.: Obowiązkowe ubezpieczenie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Oficyna Wyd. Branta, Bydgoszcz 2007.
- [17] Rogowski S.: Ubezpieczenia komunikacyjne. Wydawnictwo Poltext, Warszawa 2008.
- [18] Salamon K.: Ocena ofert ubezpieczycieli komunikacyjnych w Polsce. Praca inżynierska (promotor E. Zielińska), Politechnika Rzeszowska, Rzeszów 2015.
- [19] Zielińska E.: Analiza porównawcza składek oferowanych przez ubezpieczycieli komunikacyjnych w Polsce. Збірник наукових праць, ВІСНИК № 30, Київ 2014.
- [20] Materiały źródłowe towarzystw ubezpieczeniowych: PZU, Allianz, MTU

STRESZCZENIE

ZIELIŃSKA Edyta. Kryteria kształtowania się składek w ubezpieczeniach komunikacyjnych w Polsce /ZIELIŃSKA Edyta // Wisnyk Narodowego Uniwersytetu Transportu. – K. : NUT, 2015. - № 32.

W artykule scharakteryzowano kryteria, które mają wpływ na wysokość składek ubezpieczeniowych w Polsce. Do najważniejszych z nich można zaliczyć: wiek i doświadczenie kierowcy, strefę regionalną, rocznik i markę pojazdu oraz pojemność silnika. Ponadto przeanalizowano wpływ wymienionych kryteriów na wysokości składek w wybranych towarzystwach ubezpieczeniowych.

РЕФЕРАТ

ЗЕЛІНЬСКА Едита. Критерії формування премій в автострахованні Польщі / ЗЕЛІНЬСКА Едита // Вісник Національного транспортного університету. Серія “Технічні науки”. Науково-технічний збірник. – К.: НТУ, 2015. - Вип. 2 (32).

У статті перераховані критерії, які мають вплив на суму страхових внесків в Польщі. Найбільш важливим з них є вік водія та досвід водіння, регіональна зона, рік виготовлення автомобіля та потужність двигуна. Проаналізовано вплив цих критеріїв на премії в обраних страхових компаній.

ABSTRACT

ZELINSKA Edyta. Criteria for the formation of insurance premiums in Poland. Visnyk National Transport University. Series “Technical sciences”. Scientific and Technical Collection. - Kyiv. National Transport University, 2015. - Issue 2 (32).

The article describes the criteria that have an impact on insurance premiums in Poland. The most important of these are driver's age and experience, region area, year and make of the vehicle and engine capacity. The content of the article also analysed in terms of the impact of these criteria on premiums in selected insurance companies.

AUTOR:

ZIELIŃSKA Edyta, Dr inż., Politechnika Rzeszowska, Katedra Silników Spalinowych i Transportu, Al. Powstańców Warszawy 12, tel.: +48 17 865 1100,35-959,Rzeszów, Polska

АВТОР:

ЗЕЛІНЬСКА Едита, доктор інженер, Жешовська Політехніка, Кафедра двигунів внутрішнього згорання і транспорту, Бульвар Повстанців Варшави 12, tel.: +48 17 865 1100,35-959,Жешув, Польща

AUTHOR:

ZELINSKA Edyta, PhD., Rzeszow University of Technology, Department of Internal Combustion Engines and Transport, Warsaw Insurgents Boulevard 12, tel.: +48 17 865 1100,35-959,Rzeszow, Poland

РЕЦЕНЗЕНТИ:

ЛЕЙДА Казімеж, доктор габілітований, професор, Жешовська Політехніка, завідувач кафедри двигунів внутрішнього згорання і транспорту, Жешув, Польща.

Левківський О.П., доктор технічних наук, професор, Національний Транспортний Університет, професор кафедри виробництва, ремонту та матеріалознавства, Київ, Україна.

REVIEWERS:

LEJDA Kazimierz, Doctor of Sciences, Professor, Rzeszow Polytechnic, Head of Department of Internal Combustion Engines and Transport, Rzeszow, Poland.

Levkivskyi O.P., Doctor of Sciences, Professor, National Transport University, Professor of Department of Manufacturing, Repair and Materials Engineering, Kyiv, Ukraine.